VI. SPRAWOZDANIE

KIEROWNIKA

PRYW. GIMNAZYUM REAL.

z prawem publiczności

W CHRZANOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1916-17.

Reskr. c. k. Min. Wyz. i Ośw. z dn. 9. czerwca 1916, L. 17220, posiada zakład prawo publiczności.

Nakładem Prywat. gimnazyum realn. w Chrzanowie
Drukiem Lipmana Diamanta w Chrzanowie - 1917.

Zakład powołało do życia i utrzymuje „Towarzystwo Pryw. gimn. realn. w Chrzanowie“, którego zarząd stanowią:

JWP. Eksc. Antoni hr. Wodzicki, prezes honorowy,
JWP. Edward hr. Mycielski, prezes,
WP. Adolf Zontek, wiceprezes I,
„ Dr. Piotr Marczak, wiceprezes II,
„ Dr. Wojciech Krajewski, sekretarz,
„ Jan Grzelewski, skarbnik,
„ Waleryan Gajewski, członek Wydziału,
„ Dr. Oskar Hochbaum, „ „
„ Dr. Hilary Hubaczek, „ „
Wbny Ks. Jakób Kamieński, „ „
WP. Adolf Loewenfeld, „ „
„ Franciszek Mika, „ „
„ Stanisław Polaczek, „ „
Wbny Ks. Fr. Prezentkiewicz, „ „
WP. Franciszek Racek, „ „
Wbny Ks. Stefan Skoczyński, „ „
WP. Dr. Karol Smoleń, „ „
„ Kazimierz Straszewski, „ „
„ Dr. K. Woynarowski, „ „

Towarzystwo pokrywa koszta utrzymania zakładu z czesnego i wpisowego uczniów, subwencyi c. k. Min. Wyzn. i Ośw., Rady powiat., Rady miejskiej, Kasy zaliczk. w Chrzanowie, gmin powiatu chrzanowskiego, wkładek członków, przedsiębiorstw i t. p.

Biblioteka Wojewódzka Krakow - Publiczna czasopisma
Rk. ewid. Spr. 17.

†

Dnia 21. listopada 1916 o godz. 9-tej wieczorem zmarł Cesarz FRANCISZEK JÓZEF I.

Życie Cesarza Franciszka Józefa I. wypełnia olbrzymi okres historyi Austro-Węgier. Kilka pokoleń za życia Jego położyło się do grobu; rewolucye, wojny, katastrofy dziejowe i przewroty wewnętrzne, nieszczęścia osobiste, wypełniają księgę żywota tego Monarchy, który przez wiele dziesiątków lat patrzał na te do podstaw sięgające zmiany, dzierżąc w silnej dłoni ster rządów i stojąc na straży całości i spójności państwa.

Jako ośmnastoletni młodzieniec objął rządy dnia 2 grudnia 1848 r. po abdykacyi swego stryja Cesarza Ferdynanda, gdy zda się, wszystko układało się na zgubę starej, metternichowskiej Austryi. Bo na południu gorzały ognie wojny, w państwie samem płomienie rewolucyi. I z jednem i z drugiem niebezpieczeństwem zwycięsko się uporał młody Monarcha i potrafił dawny przywrócić porządek. A gdy w niewiele lat potem znów rozszalały nad państwem burze wojen i okazała się konieczność zmian, umiał przeprowadzić je z całą roztropnością, prowadząc państwo długą i zawrotną drogą do Monarchii konstytucyjnej z ustrojem dualistycznym, wśród rosnącego ciągle uznawania praw odrębnych narodowości. Kierując pracą nad pokojową przemianą dawnego organizmu na nowy długie lata odpędzał, „władca pokoju“, od państwa krwawe widmo wojny, widząc w spokojnym rozwoju wewnętrznego życia przyszłość Monarchii. A choć konieczność dziejowa inny wypadkom naznaczyła bieg i nieubłagany los wciągnął Jego monarchię w wir strasznych walk i nie dał mu dożyć chwili powrotu do stanu pokojowej przyszłości — zrozumiały i oceniły ludy Austro-Węgier pokojowe zamiary swego Panującego. Oceni je należycie historya.

Dewizą, którą kierował się Cesarz Franciszek Józef I. we wszystkich swych czynach i zamiarach, była bezwzględna sprawiedliwość. Stosując ją zawsze i wobec wszystkich narodowości osiągnął

też sukces najwyższy, jaki osiągnąć może Monarcha, bo zjednał sobie powszechną miłość swoich poddanych. Sprawiedliwością bezwzględną rządził się też ś. p. Monarcha wobec kraju naszego.

W żadnej jednak dziedzinie życia społecznego naszego kraju nie zaznaczyła się ta życzliwość Monarchy takim postępem widocznym, jak w zakresie szkolnictwa i oświaty.

To też nie zapomnimy tych długich lat, w których jedynie pod Jego berłem swobodnie oddechać nam było wolno, gdy zresztą na wszystkich ziemiach rozebranej Polski, co tylko było polskie, żyło pod najstraszniejszym i barbarzyńskim uciskiem. Nie dziwny więc stosunek miłości i przywiązania jakim naród polski do żadnego z władców porozbiorowej Polski nigdy nie pozostawał.

Wreszcie niemal tuż przed zgonem dokonał czynu o olbrzymiej dla wszystkich Polaków doniosłości, a świadczącego wymownie o Jego prawdziwej wielkoduszności i mądrości. — Oto dostrzegł, że wśród ognia wojny z popiołów walącego się świata ziywa się ku wolności Orzeł Biały i wraz ze swym sojusznikiem ogłosił akt wiekopomny 5. listopada, poręczający niezawisłość i wolność Polski.

To też Naród polski dzieli głęboki żal ludów monarchii za odchodzącym Władcą.

---

†

HENRYK SIENKIEWICZ.

Najsmutniejszą i najbardziej dotkliwą stratą, jaką w tym roku poniosło wraz z całym naszym narodem polskie szkolnictwo — to śmierć wielkiego Henryka Sienkiewicza.

Na wolnej i neutralnej ziemi w szwajcarskiem Vevey umarł 15. listopada 1916 r. ukochany nasz „polski ambasador“

Nazwanie to chyba najlepiej skupia tę całą sumę pracy, zasług i życia nieśmiertelnego twórcy i największego patryoty. Był bowiem Sienkiewicz przedstawicielem swojego narodu, gdy jako najwybitniejszy z pisarzy znany był i uwielbiany na całym świecie. Był przedstawicielem Polski, skoro potęgą swojego geniuszu wobec całego świata ożywił i rozsławił jej świetną przeszłość. Ale nie tylko reprezentował najgodniej swą ojczyznę twórca Trylogii,

bo zarazem spełniał niezłomnie z tą szczytną godnością połączony narodowy obowiązek. On był rzecznikiem polskich spraw przed forum kultury europejskiej; on zawsze podnosił głos w obronie ukochanej matki, Ojczyzny, ilekroć jej krzywdę czyniono. On wreszcie stał się „wielkim jałmużnikiem", co wśrod cierpień i gromow ocierał gorzkie łzy Jej biednym, płaczącym dzieciom.

Tak więc opłakuje całe społeczeństwo polskie jego stratę

Czy jednak stratę? — Nie! Sienkiewicz jest nieśmiertelny i zostanie nieśmiertelnym przodownikiem i nauczycielem narodu, zwłaszcza zaś nieśmiertelnym nauczycielem młodzieży Już przez niego wychowane wyrosło pokolenie, co wsłuchawszy się w szumne odgłosy od Zbaraża, Beresteczka, Częstochowy, Chocimia wiejące, poniosło tak górnie młode życie i duszę pełną świętego ognia miłości ojczyzny do krwawej a chlubnej rozprawy o wolność.

Tak jak wychowawcą bohaterów dni dzisiejszych był Sienkiewicz, tak jest i będzie wychowawcą młodzieży polskiej, która go też za to nie przestanie nigdy i w przyszłych pokoleniach otaczać czcią najwyższą.

Zakład w trzecim roku wojny światowej.

Po ciężkiem przesileniu, jakie przechodził zakład w pierwszych dwóch latach wojny, ułożyły się w szkole obecnie warunki niemal normalne; choć bowiem znowu szereg uczniów porzucić musiał ławę szkolną, by na polu walki spełnić obowiązek wobec państwa, choć w nauce i wychowaniu nie sposób było nie uwzględnić w szerokiej mierze wzrastającej nędzy wśród młodzieży, jednak dzięki poświęceniu nauczycieli i pomocy czynników pozaszkolnych udało się przecież na ogół biorąc osiągnąć pożądane rezultaty pracy całorocznej.

Z członków tutejszego grona zgłosił się z dn. 1/III do dalszej służby w Leg. Pol. jako sierżant p. Włodzimierz Uruski, natomiast objął z powrotem obowiązki naucz. z dn. 1/IX p. Józef Pietrzak, uwolniony jako inwalida ze służby w Leg. Pol. którą pełnił ze stopniem plutonowego. Z uczniów służą w c. i k. armii: Wildstein Dawid (kl. III), Germata Narcyz (kl. IV), Bromberger Jakob (kl. V), Kluger Chaskel (kl. V), Kościelniak Józef (kl. VI), Kościński Remigiusz (kl. VI), Kula Stefan (kl. VI), Lichoniewicz Stanisław (kl. VI), Spyra Władysław (kl. VI), Zegartowski Stanisław (kl. VI), w Leg. Pol. służył Oczkowski Michał (superarb.).

†

Na froncie południowym zginął na polu chwały
JAN URBAŃSKI, tercyan zakładu
i pochowany został w rowie strzeleckim.

Zwolnieni czasowo od służby: Kierownik Dr W. Krajewski i prof J. Stec także w tym roku pozostowali na swych stanowiskach cywilnych.

By ulżyć nędzy ogarniającej znaczną część młodzieży, urządził zakład herbaciarnię szkolną, która wydawała ubogim uczniom oprócz herbaty także obiady bądź bezpłatnie bądź za cenę bardzo niską. W tem miejscu składa Kierownictwo gorące podziękowanie c. k. Starostwu za subwencyę w kwocie 500 K, Wydziało-

wi Rady Pow. za wydatną pomoc przy powstaniu tej instytucyi, Zarządowi Kuchni Ludowej za chętne dostarczanie potraw, gronu naucz. i młodzieży za trudy podjęte około urządzenia na ten cel Jasełek i Wieczoru Sienkiewicza, a szczególnie zaś prof. Pietrzakowi i Urbańczykowi za pełne poświęcenia prowadzenie herbaciarni.

Podobnie jak w roku zeszłym w myśl wskazówek i zachęty c. k. RSK. uprawiła i obsadziła młodzież pod kierunkiem prof. Steca i Topolskiego parcelę przed budynkiem i duże boisko Sokoła, korzystając z życzliwej i wydatnej pomocy JWPana Pułkownika Bastgena, komendanta rejonowego.

Poza dobrowolnym podatkiem na herbaciarnię, wbiła młodzież dn. 10/XI za 108 Kor gwoździ w Tarczę Legionów ziemi chrzan., w dn. 23/IV z okazyi imienin Kierownika złożyły uczennice kwotę 50 Kor. na rzecz Zach.-Gal. Tow. ochrony dzieci i młodzieży, zaś w dn. 3/V kl. V. i VI. znaczną sumę na Dar narod. 3 maja.

Jeżeli się doda gorliwą i ofiarną pracę Grona we wszelkich instytucyach humanitarnych, narodowych i społecznych a udział młodzieży wszędzie tam, gdzie chodziło o łagodzenie nędzy i krzepienie duchu, może zakład ze szlachetną dumą powiedzieć, że spełniał wedle sił obowiązek, jaki w obecnych wielkich a ciężkich chwilach społeczeństwo na polską młodzież i polską szkołę ma prawo nałożyć.

I. Skład grona nauczycielskiego.

A) Dla nauki obowiązkowej.

1. Krajewski Wojciech, dr. fil., c. k. profesor w VIII. randze gimn. św. Anny w Krakowie, kierownik zakładu, członek Komisyi filolog. Akad. Um. w Krakowie; uczył j. łacińsk. w kl. V/6, VI/5; tyg. godz. 11
2. Ks. Bytomski Feliks, dr. teol., egz. kat. c. k. gimn VII. we Lwowie; uczył rel. w kl. I/2, II/2, III/2, IV/2, V/2, VI/2 i w kl. I/2 i II/2 hosp.; tyg. godz. . . . 16
3. Chwastowski Jan, zast. naucz. w c. k. gimn. I. w Tarnopolu, zawiad. zbiorów do rysunków; uczył:
   a) od 1/IX—1/III rysunk. w kl. III/3, IV/2, w kl. II/2 hosp. tyg. godz 7
   b) od 1/III do końca r. szk. rysunk. w kl. I/2, II/3, III/3. IV/2, kaligr. w kl. I/1, rysunk. w kl. I/2, i II/2, hosp.; tyg. godz. 15
4. Kącki Albin, egzam. naucz. gosp. kl. I; uczył:
   a) od 1/IX—10/XII j. polsk. w kl. II/4, III/3, j. łacińsk. w kl I/6, III/6, IV/6 i w kl. I/5 hosp; tyg. godz. . . 30
   b) od 10/XII do końca r. szk. j. polsk. w kl. II/4, j. łacińsk. w kl. I/6, III/6, IV/6 i w kl. I/5 hosp.; tyg. godz. . . 27
5. Loewenfeld Adolf, egz. były naucz. szkół średnich pruskich; uczył:
   a) od 1/IX—10/XII j niemieck. w kl I/5. IV/4, V/4; tyg. godz. 13
   b) od 10/XII do końca r. szk. j. niemieck. w kl. I/5, V/4; tyg. godz. 9
6. Pietrzak Józef, egzam. naucz., gosp. kl. IV i VI, zawiadowca zbiorów do nauki fizyki; uczył:
   a) od 1/IX—1/III j polsk. w kl. I/3, matem. w kl. II/3, III/3, geogr. w kl. III/2, IV/2, fizyk. w kl. III/2, IV/3, chemii w kl VI/2, matem. w kl. II/3 hosp., geogr. w kl. II/2 hosp.; tyg godz. 25
   b) od 1/III do końca r. szk. j. polsk. w kl I/3, matem. w kl. II/3, III/3, IV/3, V/3. VI/3, fizyk. w kl. III/2, chemii w kl. VI/2, matem. w kl. I/3 hosp. II/3 hosp, geogr. w kl. II/2, hosp; tyg. godz. 30
7. Stec Jan, zast. naucz., zawiad. zbiorów do histor. i geogr., gosp. kl. II; uczył:
   a) od 1/IX—1/III j. łacińsk. w kl. II/6, histor. w kl II/2, III/2, IV/2, V/3, VI/3, geogr. w kl. VI/1, j łacińsk. w kl.

II/5 hosp., hist. w kl. I/2 i II/2 hosp.; tyg. godz. . 28

b) od 1/III do końca r. szk. histor. w kl. I/2, II/2, III/2, IV/2, V/2, VI/3, geogr. w kl I/2, II/2, III/2, IV/2, V/2, VI/1, j łacińsk. w kl. I/5 hosp., histor. w kl I/2 i II/2 hosp.; tyg. godz. 33

8. Tobiczyk Feliks, c k. prof. w VIII randze gimn. realn. w Łańcucie, uczył od 1/III geom wykr w kl. V/2, VI/2; tyg. godz. 4

9. Topolski Aleksander, egzamin naucz., zawiad. zbiorów do histor. natur.; uczył:

a) od 1/IX—1/III geogr. w kl. II/2, matem. w kl. I/3, natur. w kl. I/2, II/2, V/3, VI/3, gimnast w kl. I/2, II/2, III+IV/2, V+VI/2, natur. w kl I/2 i II/2 hosp., gimnast. w kl. I+II/1, hosp.; tyg. godz. 28

b) od 1/III do końca r. szk matem. w kl. I/3, natur. w kl. I/2, II/2, IV/3, V/3, VI/3, gimnast. w kl. I/2, II/2, III+IV/2, V+VI/2, geogr. w kl. I/2 hosp., natur. w kl. I/2 i II/2 hosp., gimnast. w kl. I+II/1 hosp; tyg. godz. 31

10. Urbańczyk Tadeusz, egzam. naucz., gosp. kl. V, zawiad. bibliot. uczniów i naucz., i Pomocy koleż.; uczył:

a) od 1/IX—10/XII j. polsk. w kl. IV/3, V/3, VI/3, histor. w kl. I/2, j. polsk. w kl. I/3 hosp.; tyg. godz. . . 14

b) od 10/XII—1/III j. polsk. w kl. III/3, IV/3, V/3, VI/3, histor. w kl. I/2, j. polsk. w kl I/3 hosp.; tyg. godz . . 17

c) od 1/III do końca r. szk. j. polsk. w kl. III/3, IV/3, V/3, IV/3, j. łacińsk. w kl. II/6, j. polsk. w kl. I/3 hosp.; tyg. godz. 21

11. Uruski Włodzimierz, egzamin. naucz.; uczył od 1/IX—1/III geogr. w kl. I/2, matem. w kl. IV/3, V/3, VI/3, geom. wykr. w kl. V/2, VI/2, rysunk. w kl I/2, II/3, kaligr. w kl. I/1, geogr. w kl. I/2 hosp., matem. w kl. I/3 hosp., rysunk. w kl. I/2 hosp; tyg. godz. . . . 27

12. Żak Jan, zast. naucz., gosp. kl. III; uczył:

a) od 1/IX—10/XII j. niemieck. w kl. II/4. III/4, VI/4, francusk. w kl. IV/3, V/3, VI/3, j. niemieck. w kl. I/4 hosp.; tyg. godz. 25

b) od 10/XII do końca r. szk, nadto j. niemieck. w kl. IV/4; tyg. godz. 29

13. Klubówna Zofia, naucz. szk. 6-ciokl. żeńsk., uczyła j. polsk. w kl. II/4 hosp.; tyg. godz. 4

14. Pitułkówna Bronisława, naucz. szk. 6-ciokłas. żeńsk., uczyła j. niemieck. w kl. II/4 hosp.; tyg. godz. . 4

B) **Dla nauki nadobowiązkowej.**

1. Chwastowski Jan, j. w.; uczył rysunków w 1 oddz. (kl. V i VI); tyg. godz. 2
2. Urbańczyk Tadeusz, j. w.; uczył śpiewu w 1 oddz; tyg godz. 2
3. Żak Jan, j. w.; uczył jęz. angielskiego w 1 oddz; tyg. godz. 3

Służba zakładu.

1. Urbańska Małgorzata, tercyanka.

II. Zmiany w gronie nauczycielskiem.

A) **Przybyli do grona:**

1. Kącki Albin, od 1/IX 1916.
2. Pietrzak Józef, od 1/IX 1916.
3. Tobiczyk Feliks, od 1/III 1917.
4. Uruski Włodzimierz, od 1/IX 1916.
5. Żak Jan, od 1/IX 1916.
6. Klubówna Zofia, od 1/IX 1916.
7. Pitułkówna Bronisława, od 1/IX 1916.

B) **Ubyli z grona:**

1. Mroczkowski Antoni, od 31/VIII 1916.
2. Ks. Serafin Aleksander, od 31/VIII 1916.
3. Uruski Włodzimierz, od 1/III 1917.

III. Plan nauki i lektura.

A) **Przedmioty obowiązkowe.**

Nauka odbywała się według planów nauki dla galicyj. gimnaz. realn wydanych rozp. c. k. Rady szk. kraj. we Lwowie z dnia 21. kwietnia 1910 l. 17525 (dla jęz. polskiego wydanych rozp. J. E. Pana Ministra Wyz. i Ośw. z dnia 4. czerwca 1913 l. 2598.)

B) **Wykaz lektury.**

a) Religia

Kl. IV. wybrane ustępy z dzieła O. Didona: Jezus Chrystus; Kl. V i VI. Wieczory nad Lemanem ks. Morawskiego, tłoma-

czono wyjątki z Denzingera: Enchiridion symbolorum ac definitionum, nadto w kl. VI celowość w naturze ks. Morawskiego.

b) Język polski.

Kl. IV. Oprócz ustępów i wyjątków z wypisów Próchnickiego i Wojciechowskiego czytano w szkole: „Wiesława“ Brodzińskiego, „Grażynę“ i „Pana Tadeusza“ Mickiewicza, „Maraton“ Ujejskiego, „Chart watażki“ Romanowskiego, w domu: „Ogniem i mieczem“ Sienkiewicza, nadobowiązkowo przerobili niektórzy uczniowie „Mohorta“ W. Pola, „Dworzec mojego dziadka“ Morawskiego, „Satyry“ Krasickiego i wybrane nowelki Prusa, Konopnickiej i Sienkiewicza.

Kl. V. W szkole: wyjątki z wypisów Próchnickiego i Wojciechowskiego T. V, „Jan Bielecki“ i „Ojciec zadżumionych“ Słowackiego, „Pan Tadeusz“ (ukończono), „Srul z Lubartowa“ Szymańskiego i „Latarnik“ Sienkiewicza, w domu: „Potop“ i „Pan Wołodyjowski“ Sienkiewicza, „Medea“ Eurypidesa, wyjątki z „Makbeta“ Szekspira, nadobowiązkowo czytali niektórzy uczniowie wybrane nowelle Konopnickiej, Orzeszkowej, Prusa, Sienkiewicza, Dygasińskiego, „Makbeta“ (w całości), „Antygonę“ Sofoklesa, „Arcydzieło poezyi polskiej“ Gostomskiego, i wybrane ustępy z „Dziejów języka polskiego“ Brücknera.

Kl. VI. Prócz wyjątków dzieł pisarzy polskich w wypisach Chrzanowskiego czytano w całości: „Zemstę“ Fredry, „Antygonę“ Sofoklesa (w przekł. Kaszewskiego), „Odprawę posłów greckich“ i „Treny“ Kochanowskiego, „Kazania sejmowe“ Skargi, „Pamiętniki Paska“, „Przypadki Doświadczyńskiego“ Krasickiego, „Listopad“ Henryka Rzewuskiego, nadobowiązkowo przeczytali niektórzy uczniowie: „Mieszczanin szlachcic“ Moliera, „Fraszki“ Kochanowskiego, „Bajki“ Krasickiego.

c) Język łaciński.

Kl. III. Z czytań Krajewskiego przerobiono ust. 4, 7, 8, 9, 11, 13(Milityades), 14(Arystydes), 15(Temistokles), 18(Alcybiades), 19, 20(Epaminondas), 21, 23 i 27. Zdolniejsi uczniowie przerobili ust. 2, 3, 5, 6, 12, 40.

Kl. IV. Caesar, Bell. Gall. ks. I i II. Niektórzy uczniowie przerobili prywatnie ks. III

Kl. V. Z Owidiusa (Sinko) „Przemian“ ust. 1—3, 5, 6, 8, 13, 18, 19, 26; „Kalendarza“ ust. 3, 4, 7, 8; „Żalów“ eleg. 3, 4, 6; „Ksiąg miłości“ eleg. 1; — Z Liwiusa (Jędrzejowski) ks. I, ust. IV, VI, VII, 2, 3; ks. II, ust. I, III, IV; ks. XXII ust. I,

III, 1, 3. Jako lekturę prywatną przerabiali uczniowie opuszczone ustępy z dzieł Owidyusza i Liwiusza.

Kl. VI. Sallustius, Bell. Catil.; — Cicero: Orat. in Catil. I i IV; — Vergilius: Ecl. I; z Georg. Laudes Italiae, i Laudes vitae rusticae; Aeneis, ks. I i początek II.

d) Język niemiecki

Kl. V. W szkole: Hauffs Karawane i 20 ustępów z książki. Prywatnie: Das Feuerzeug, der gr. u. kl. Klaus (Znański), Zriny, Weh dem der luegt, Egmont, Wallenstein, Goetz v. Berlichingen, Wilhelm Tell (wspólnie Adryan, Kantor, Karmański, Kochanek, Kot, Kunzówna, Piekarski, Tschöp, Wysocki).

Kl. VI. Przeczytano z wypisów 38 ustępów, tudzież „Minna von Barnhelm" i „Wilhelm Tell".

C) Religia mojżeszowa.

Nie udzielano w tym roku w zakładzie.

D) Przedmioty nadobowiązkowe.

1. Język angielski (3 godz. tyg.): Przerobiono 18 ustępów z R. Anson, English Lessons, Part I.

2. Śpiew (2 godz. tyg.): Nauka teoretyczna obejmowała najważniejsze wiadomości z zakresu pisania i czytania nut, znaków muzycznych, tudzież dźwięków pod względem ich pokrewieństwa. W części praktycznej nauki zastosowano wiadomości teoretyczne, prócz tego ćwiczono się w poprawnem śpiewaniu z nut na pieśniach kościelnych i świeckich według metody „Lutni naszej" ks. Al. Piątkiewicza i podręcznika St. Surzyńskiego. Zorganizowano prócz czterogłosowego chóru mieszanego także ze starszych uczniów chór męski, wspomagany przez chętny współudział profesorów. Chóry te śpiewały pieśni kościelne w uroczystości kościelne i narodowe, a także świeckie z okazyi uroczystych obchodów. Począwszy od miesiąca maja śpiewano stale unisono podczas niedzielnego nabożeństwa w kościele parafialnym.

3. Rysunki (2 godz tyg dla kl. V i VI): Rysowanie przedmiotów użytkowych, ustawianych pojedynczo i w grupach, rysowanie i malowanie z martwej i żywej natury, liści, kwiatów i zastosowanie ich do ornamentu dekoracyjnego; początek w rysowaniu głowy ludzkiej.

IV. Zbiory naukowe.

A) Biblioteka naucz.: W b. r. szk. powiększyła się o 18 dzieł, z czego 3 zakupiono, inne pochodzą z daru prof Steca; nadto WPan A. Nowakowski dał w darze Leksykon Meyera w 19 tom

B) Biblioteka uczniów a) polska: liczy obecnie 636 numerów, powiększyła się zatem o 136 tomów, w czem były dary: TSL. 3 tomy, Redakcyi „Głosu Narodu“ 1 t., Wydziału Rady powiatowej 2 t., WP. Dr. S. Mikołajskiego 1 t., Dyr. Dr. Krajewskiego 1 t., prof. Steca 14 t., uczniów: Dąsala 5 t., Gajkowskiego 1 t., Karmańskiego Jerzego 1 t., Korycika 1 t., Panka 1 t, Pileckiego 1 t., Punickiego 2 t., Scherautza 1 t., Schmidta 2 t., Witkowskiego 1 t., Wysockiego 1 t. Resztę książek zakupiono.

b) Biblioteka niemiecka w tym roku szk. nie powiększyła się; liczy ogółem 67 numerów.

Zakupiono w tym roku dla biblioteki nową szafę na książki. Zaprenumerowano pismo dla młodzieży „Mały Światek“.

C) Gabinet fizyczny w tym roku się nie powiększył; liczy 120 numerów.

D) Gabinet hist. naturalnej: Zakupiono tablice anatomiczne Bauera (7), zoologiczne Pfurtschellera (11), Weigelta (2), model mozgu, narządu słuchu, narządu oddechowego i skóry; w darze otrzymano okaz wypchany Cuculus canorus. — Ogólna liczba okazów wynosi 378.

E) Zbiory geogr.-histor. się nie powiększyły.

F) Zbiory matematyczne liczą 16 modeli.

G) Zbiory do geom. wykreśl. 11 numerów.

H) Zbiory do rysunków się nie powiększyły.

V. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

1. JE. Pan Min. Wyz. i Ośw. reskr. z dn, 9/VI 1916 l. 17220 udzielił tut. zakładowi prawa publ. na r. szk. 1915/16 i 1916/17.

2 RSK. z dn. 30/VI 1916 l. 12910/IV w myśl reskr. Min Wyz. i Ośw. z dn. 15/VI 1916 l. 18546 zezwoliła w wyjątkowych wypadkach na dopuszczanie do ponownego egz. i klasyfikacyi z początkiem r. szk 1916/17 uczniów, którzy z końcem r. szk. 1915/16 otrzymali stopień niedostateczny z dwóch i więcej przedmiotów.

3. RSK. z dn. 22/VIII 1916 l. 17887/IV zawiesza na r. szk. 1916/17 przymus noszenia mundurków szkolnych.

4. JE. Pan Min. Wyz. i Ośw. reskr. z dn. 9/VIII 1916 l. 25465 zarządza ulgi dla uczniów pełniących służbę wojsk.: 1) Uczniowie wracający w r. 1916/17 nawet czasowo ze służby mają być przyjęci do klasy, która odpowiada ich normalnemu tokowi studyow, mogą otrzymać poświadczenie, iż w r. 1916/17 są uczniami publ. odnośnej klasy, tudzież składać egzamin roczny i otrzymać świadectwo roczne a) przed powrotem do służby po uczęszczaniu do odpowiedniej klasy, ci uczniowie, którzy za r. 1915/16 uzyskali pomyślne świadectwo, b) natychmiast z materyału za r. 1915/16 ci ucz., którzy za r. 1914/15 uzyskali pomyślne świadectwo a w r. 1915/16 nie uczęszczali do klasy wyższej, c) z materyału dwóch klas, którzy nie uzyskali św. rocz. za r. 1914/15 i 1915/16. 2) Uczniowie, którzy za r. 1914/15 otrzymali pomyślne św. roczne z przedostatniej klasy, a wskutek służby wojsk. w r. 1915/16 nie mogli przystąpić do egz dojrzałości mogą w r. 1916/17 być bezzwłocznie do tego egzaminu dopuszczeni. Po myśli reskr. Min. Wyz. i Ośw. z dn. 17/VIII 1916 l. 26232 należy uczniów, którzy w r. 1915/16 uzyskali pomyślne św. roczne z przedostatniej klasy tylko wtedy przypuszczać do wcześniejszego egz. dojrzałości, jeżeli rzeczywiście w r 1916/17 uczęszczali przez pewien czas do klasy najwyższej. Jednak w myśl reskr. Min. Wyz. i Ośw. z dn. 30/IX 1916 l. 29152 uczniowie, którzy z powodu powołania do służby w pierwszych miesiącach r. 1915/16 musieli wystąpić z kl. przedostatniej i dlatego nie otrzymali św. rocznego, mają być natychmiast przypuszczeni do egz. rocz. z kl. przedostatniej i w razie pomyślnego wyniku przyjęci do kl. najwyższej jako uczniowie publ., tudzież po kilkutygodniowem uczęszczaniu do tej klasy przed powrotem do służby przypuszczeni do egz. dojrzałości. Celem uczęszczania do ostatniej klasy i zdawania egz. dojrzałości będą komendy wojskowe po myśli reskr. Min. Wyz. i Ośw. z 9/IX 1916 l. 27897 udzielać czterotygodn. urlopu uczniom nie pełniącym służby na froncie lub służącym w formacyach ochotniczych. Min. Wojny z dn. 10/II 1917 Abt. 2. W. Nr. 1511 zarządziło, by jednoroczni ochotnicy i pospolitacy z odznakami jednorocznych ochotników nosili ubrania cywilne podczas urlopu dla uczęszczania do szkoły. RSK. z 8/V 1917 l. 8496/IV i Min. Wyz. i Ośw. z dn. 19/XI 1916 l 34520 wydaje zarządzenia, by eksterniści, którzy zostali przypuszczeni do egzaminu dojrzałości i na tej jedynie podstawie uzyskali warun-

kowe prawo jednorocz. służby, nie mogli z tego prawa korzystać, jeżeli do tego egzaminu nie przystąpili. Min. Obr. kr. z dn. 22/V 1916 l. 15171 wyjaśnia, że do egz. uzupełniającego celem uzyskania prawa służby jednor. tylko ci uczniowie mogą być dopuszczeni, którzy jako uczniowie publiczni ukończyli sześć klas, nie przysługuje zaś to prawo prywatystom. Reskr. Min. Wyz. i Ośw. z dn. 25/I 1917 l 2962 (RSK. z dn. 6/II 1917 l. 2819/IV) przyznaje ulgi wyjątkowe dla uczniów rocznika 1899 analogiczne do ulg przyznanych na r. 1916/17 tak w sprawie wcześniejszego wydawania św. rocz. jak i przypuszczania do wcześniejszego egz dojrzałości. W myśl reskr. c. k. Min. Obr. kr. z 6/II 1917 Abt. XIV Nr. 177 uczniowie kl. VI z rocznika 1899 uzyskać mogą warunkowe prawo jednorocznej służby, zaś uczniowie kl V tego samego rocznika tylko prawo noszenia odznak służby jednorocznej

5. RSK. z dn. 3/II 1917 l. 678/III zawiadamia, iż należytość stemplowa 1) od świadectw wynosi 50 h, 2) od św. dojrzałości 3 K, 3) od podań do Władz 3 K, jeżeli należytość przedtem wynosiła 2 K, jeżeli zaś mniej lub więcej niż 2 K, to obecna należytość jest dwa razy większa od dotychczasowej, 4) od załącznikow 50 h od arkusza, 5) od duplikatów świadectw 2 K.

6. Pan Min. Wyz. i Ośw. zniósł doroczne obchody szkolne w dn. 2 grudnia i uwolnienie od nauki w dn. 4. paźdz. i 19. listop, a zaprowadził je w dn. 4. listop. jako dniu imienin Najj. Pana, 27. kwietnia jako w dniu imienin Najj. Pani i 9. maja jako w dn. urodzin Najj. Pani.

VI. Wychowanie fizyczne młodzieży.

Gimnastykę jako przedmiot obowiązkowy prowadzono w czasie pogodnym na dziedzińcu gimnazyalnym, w porze zimowej lub w razie niepogody w sali Sokoła według systemu Linga z uwzględnieniem zabaw ruchowych.

Oprócz gimnastyki obowiązkowej zajmowali się uczniowie pracą około uprawy roli; uzyskano kawałek pola obok budynku gimnazyalnego oraz obszerny ogród Sokoła, w którym urządzono ogród wojenny. Wszelkie roboty oprócz zorania wykonali uczniowie, podzieleni na oddziały pracy, a praca poszczególnych oddziałów trwała dwa razy w tygodniu po dwie godziny. Chociaż początkowo zgłosiła się poważna liczba uczniów, to niewielu wytrwało do końca. Wyjątek stanowią uczniowie klasy IV, których gorliwość zasługuje na pochwałę.

Uczniowie starsi pobierali naukę gimnastyki stosownie do rozp. M. W. i O. z dnia 2. czerwca 1915 L. 533 według wskazówek „Richtlinien für die militärische Jugendvorbereitung“ w przepisanym wymiarze godzin z uwzględnieniem wieku i uzdolnienia fizycznego uczniów. Oprócz ćwiczeń wolnych i musztry odbywały się ćwiczenia polowe, których celem było obok teoretycznych wiadomości praktyczne wyćwiczenie uczniów w odbywaniu krótszych i dłuższych marszów, wyrobienie hartu ciała i ducha, zamiłowania do porządku i karności, posłuszeństwa i koleżeństwa.

VII. Pomoc koleżańska, herbaciarnia, stypendya i wsparcia.

A) Pomoc koleż: Inwentarz Pomocy koleżańskiej powiększył się w tym roku o 102 przedmioty, przeważnie podręczniki lub przybory naukowe. Oprócz tego kupiono kilka niezbędnych narzędzi potrzebnych do uprawy pola gimnazyalnego, z którego dochód przeznaczony jest na Pomoc koleżańską, a mianowicie: 6 rydli, 13 motyk, 2 grabie, 2 podlewaczki, 1 wiadro. Ogółem inwentarz Pom. kol. wynosił 293 numerów.

Z darów pochodziło 21 książek: od prof. Loewenfelda 1 ks., Ks. prof. Serafina 1, prof Steca 1, prof. Urbańczyka 2, od uczniow: Bobka 1, Darasza 1, Karasińskiego 7, Kalksteina 7. Inne książki zakupiono. — Wypożyczało książki i przybory naukowe z Pom. kol. ogółem 60 uczniów.

Zakupiono również skóry na zelówki, z której dotychczas skorzystało 6 uczniów.

Wreszcie jako osobny dział pomocy koleżańskiej powstała w tym roku t. zw. „Herbaciarnia“, z której sprawozdanie podano poniżej.

Stan kasy Pomocy koleż.

Dochody:

Pozostałość z poprzedniego roku	2 K	20 h
W darze otrzymano od:		
WPana Jana Węgla	100 „	— „
WPani Stawarskiej	40 „	— „
WPana Wagi	11 „	— „
PWieleb. Ks. Dziekana Skoczyńskiego z Jaworznia	10 „	— „
JWPani Kalksteinowej	3 „	— „
Do przeniesienia .	166 K	20 h

Z przeniesienia	166 K	20 h
JWPana Krokowskiego z Pogorzyc	21 „	— „
WPani Weberowej	10 „	— „
„ Punickiej	30 „	— „
„ Fristerowej	4 „	— „
Ucz. Keuschówny	2 „	— „
Winiarskiego Stan. i kolegów ze składki na niedoszłą do skutku wycieczkę	10 „	— „
Winiarskiego Jana	1 „	— „
uczniów kl. IV-tej	4 „	— „
Rabaty od księgarni Wojnara	68 „	68 „
Dochód z pola przed gimnazyum	158 „	85 „
Za zebrane metale	38 „	97 „
Z maszynki do strzyżenia	3 „	— „
Z puszki, drobnych datków i grzywien	78 „	09 „
Zwrot za zgubioną książkę	1 „	— „
Zwrot za kupiony papier do geometryi wykreślnej	13 „	— „
Razem	609 K	79 h

Rozchody:

Zakupno książek	242 K	05 h
Zakupno skór na zelówki	70 „	— „
Zapomoga na ubranie	25 „	— „
Papier do geometryi wykreślnej	44 „	80 „
Wydatki kopania ziemniaków i uprawy pola	26 „	70 „
Uprawa boiska sokolskiego	30 „	— „
Koszta przywiezienia książek z Krakowa	1 „	50 „
Razem	440 K	05 h

Zestawienie:

Dochody	609 K	79 h
Rozchody	440 „	05 „
Pozostaje w kasie na rok następny	169 K	74 h

Tad. Urbańczyk.

B) Herbaciarnia uczniów: Pragnąc przyjść z pomocą ubogiej młodzieży, zwłaszcza dojeżdżającej, która bardzo często od 8 do 12 godzin dziennie z powodu odległości miejsca zamieszkania obywać się musiała bez ciepłej strawy, założono w listopadzie 1916 r. „Herbaciarnię uczniów“. Jak potrzebną była taka instytucya, świadczy fakt, iż od samego początku korzystało z niej 80 uczniów stale, a około 40 częściowo.

Początkowo wydawano herbatę z chlebem, a kiedy powstała w Chrzanowie Kuchnia ludowa, zakupywano tam obiady i rozdawano je młodzieży, prócz tego wydawano dalej herbatę, chleb jednak musieli sobie uczniowie sami z domu przynosić. Dziennie wydawano przeciętnie 120 herbat rano i w południe, oraz 30 obiadów, z czego około połowę zupełnie bezpłatnie. — Ogółem wydano 18720 herbat i 4680 obiadów.

Najważniejszą podstawę utrzymania „Herbaciarni“ dali uczniowie sami, którzy przez urządzenie Jasełek i Wieczoru sienkiewiczowskiego, przez dobrowolne datki, oraz zwrot drobnych kwot za pożywienie stworzyli najważniejszy fundusz „Herbaciarni“, bo K 1819·07 wynoszący.

Fundusze „Herbaciarni“ przedstawiają się jak następuje:

Dochody:

Czysty dochód z przedst. „Jasełek“ . . .	453 K	23 h
„ „ z Wieczoru Sienkiewicza . .	530 „	71 „
Subwencya c. k. Starostwa	500 „	— „
„ w naturze z Rady powiat. (chleb 44·46, herbata 36·—, cukier 58·—)	138 „	46 „
Uczniowie za obiady i herbatę	413 „	70 „
Dobrowolne datki uczniow: (kl. I 87·40, I-hosp. 43·50 II 158·32, II-hosp 42·20, III 27·70, IV 46·31, V 16·40)	421 „	83 „
Dar kl. VI z okazyi imienin gosp. kl. . . .	10 „	— „
Dary i różne	39 „	74 „
Razem . .	2507 K	67 h

Rozchody:

Cukier	481 K	05 h
Obiady	444 „	30 „
Herbata	406 „	20 „
Uprawa pola w r. 1917 na dochód Herbaciarni .	221 „	04 „
Inwentarz	147 „	94 „
Chleb	106 „	16 „
Obsługa	58 „	— „
Różne	37 „	— „
Razem .	1901 K	69 h

Zestawienie:

Dochody	2507 K	67 h
Rozchody	1901 „	69 „
Pozostałość w kasie .	604 K	98 h

J. Pietrzak. *Tad. Urbańczyk.*

C) Stypendya: 2 ucz. otrzymało styp. Rady powiat. w Chrzanowie z fund. im. Ekscell. A. hr. Wodzickiego po 250 K, 4 ucz. z fund. śp. Dyzmy Chromego po 300 K, 1 ucz. za r. 1915/16 z fund. A. Żalchockiego w kwocie 252 K.

D) Wsparcia: 2 ucz. otrzymało wsparcie po 60 K z fund. WP. Mandelbauma z Berlina.

VIII. Statystyka zakładu.

(Liczby po prawej stronie znaku -|- oznaczają prywatystów i ucz. nadzwycz., liczby ujęte w nawias odnoszą się do uczniów pełniących służbę wojskową, jednak klasyfikowanych).

	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.	Kl. IV.	Kl. V.	Kl. VI.	Razem
		hosp.		hosp.					
I. Liczba uczniów.									
Z końc. r. szk. 1915/16 było .	46-|-16	—	21-|-1	—	28-|-1	26-|-3	10-|-1	—	131-|-22
Na początku r. szk. 1916/17 przyjęto	58-|- 2	14	44-|-3	16-|-2	20-|-2	28-|-4	32-|-2	12-|-3	224-|-18
W ciągu r. przyjęto . .	5-|- 3	-|-1	3-|-3	—	3-|-1	-|-1	—	—	11-|- 9
Razem przyjęto w r. 1916/17	63-|- 5	14-|-1	47-|-6	16-|-2	23-|-3	28-|-5	32-|-2	12-|-3	235-|-27
Mianowicie:									
1. Z tut. zakł.:									
a) z promocyą . . .	—	—	35-|-2	14	16-|-1	25	24-|-1	10-|-1	124-|- 5
b) repetentów . . .	5	—	1	—	1	—	3	—	10
2. Z innych zakł.:									
a) z promocyą . . .	—	—	4-|-2	—	2	—	4	1	11-|- 2
b) repetentów . . .	2	—	1	—	—	1-|-1	—	—	4-|- 1
c) na podst. egz. wst. . .	52-|-1	14	4	2	1	2	1	1	77-|- 1
d) „ „ świad. odejścia	4-|-1	—	2	—	3	—	—	—	9-|- 1
3. Uczniów nadzw. .	-|-3	-|-1	-|-2	-|-2	-|-2	-|-4	-|-1	-|-2	-|-17
Razem .	63-|-5	14-|-1	47-|-6	16-|-2	23-|-3	28-|-5	32-|-2	12-|-3	235-|-27
W ciągu r. szk. wystąpiło .	6	—	6	—	1	2-|-1	3-|-1	-|-1	18-|- 3
„ „ „ „ przeszło w studyum prywat. . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Otrzymało wcześn. świad .	—	—	—	—	—	(1)	(2)	(4)	(7)
Zatem przy końcu r. szk. 1916/17 było	56-|-6	14-|-1	41-|-6	16-|-2	22-|-3	25-|-4(1	26-|-2(2	8-|-2(4	208-|-26(7

	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.	Kl. IV.	Kl. V.	Kl. VI	Razem
		hosp.		hosp.					
II. Według miejsca urodzenia było:									
a) Z Chrzanowa	7	3	11	7-|-1	5	4	4-|-1(2	3	44-|- 2(2
b) Z powiatu chrzanowskiego	32-|-2	2	25	1	5	6-|-2	11	2-|-1(3	84-|- 5(3
c) „ innych powiat. Galicyi	14-|-3	7-|-1	5-|-5	7-|-1	12-|-3	13-|-2(1	9-|-1	3-|-1(1	70-|-17(2
d) „ „ krajów Monarchii	3	1	—	—	—	1	—	—	5
e) „ „ państw Europy	-|-1	1	-|-1	1	—	1	2	—	5-|- 2
Razem .	56-|-6	14-|-1	41-|-6	16-|-2	22-|-3	25-|-4(1	26-|-2(2	8-|-2(4	208-|-26(7
III. Według miejsca stałego pobytu rodziców było:									
a) z Chrzanowa	13-|-1	8-|-1	11-|-1	12-|-2	8-|-1	9	9-|-2(2	6	76-|- 8(2
b) „ powiatu chrzanowskiego	36-|-3	1	25-|-3	4	5-|-1	10-|-2(1	14	1-|-1(3	96-|-10(4
c) „ innych powiat. Galicyi	7-|-2	4	5-|-2	—	9-|-1	5-|-2	3	1-|-1 1	34-|- 8(1
d) „ „ krajów Monarchii	—	—	—	—	—	1	—	—	1
e) „ „ państw. Europy	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Razem .	56-|-6	14-|-1	41-|-6	16-|-2	22-|-3	25-|-4(1	26-|-2(2	8-|-2(4	208-|-26(7
IV. Według stanu rodziców było:									
Synów i córek									
a) włościan i mieszcz. roln.	6	—	3	—	1	2	—	(1)	12 (1
b) rzemieśl. i przem.	12-|-1	2	4	-|-1	2	6	2 (1)	1	29-|- 2(1
c) kupców	4-|-1	5	5-|-2	4	1	3-|-2	2	1 (1)	25-|- 5(1
d) urzędników i sług rząd. i auton. . .	15	6-|-1	7-|-1	6-|-1	5-|-3	6	6-|-1	1-|-1	52-|- 8
e) profesorów i naucz.	3-|-1	—	—	2	—	(1)	2	(1)	7-|- 1(2
f) lekarzy, inżyn., urzędn. pryw. i oficyalistów	8-|-2	1	14-|-3	2	5	8-|-2	8	4-|-1(1)	50-|- 8(1
g) robotn. i zarobn	3-|-1	—	7	—	3	—	2	—	15-|- 1
h) wdów	5	—	—	2	5	—	3-|-1(1	1	16-|- 1(1
i) sierót po obojgu rodzic.	—	—	1	—	—	—	1	—	2
Razem .	56-|-6	14-|-1	41-|-6	16-|-2	22-|-3	25-|-4(1	26-|-2(2	8-|-2(4	208-|-26(7

	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.	Kl. IV.	Kl. V.	Kl. VI.	Razem
		hosp.		hosp.					
V. Według jęz. ojczystego było:									
Polaków	53-|-6	14	41-|-6	16-|-2	21-|-2	25-|-4(1	26-|-2(2	8-|-2(4	204-|-24(7
Rusinów	3	-|-1	—	—	1-|-1	—	—	—	4-|- 2
VI. Według wyznania było:									
Religii rzym. kat.	48-|-5	10	35-|-4	11-|-2	18-|-2	22-|-2,1	22-|-2	6-|-1(4	172-|-18(5
„ grecko kat.	3	-|-1	—	—	1-|-1	—	—	—	4-|- 2
„ mojżesz.	5-|-1	4	6-|-2	5	3	3-|-2	4 (2	2-|-1	32-|- 6(2
VII. Wiek uczniów.									
W roku 1917 kończy lat 11	13-|-2	1-|-1	—	—	—	—	—	—	14-|- 3
„ „ 12	11	6	6-|-1	1	—	—	—	—	24-|- 1
„ „ 13	18-|-1	6	11	4-|-2	5-|-1	—	—	—	44-|- 4
„ „ 14	12-|-2	—	15-|-3	7	7-|-1	3-|-2	—	—	44-|- 8
„ „ 15	1-|-1	1	7-|-1	3	5-|-1	6-|-1	4-|-1	—	27-|- 5
„ „ 16	1	—	2	1	4	8-|-1	11	3	30-|- 1
„ „ 17	—	—	-|-1	—	1	7	8	3	19-|- 1
„ „ 18	—	—	—	—	—	1 (1)	2 (1)	1	4 (2
„ „ 19	—	—	—	—	—	—	-|-1	-|-1(1)	-|- 2(1
„ „ 20	—	—	—	—	—	—	(1)	1-|-1 2	1-|- 1(3
„ „ 21	—	—	—	—	—	—	—	(1)	(1
„ „ 22	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Razem	56-|-6	14-|-1	41-|-6	16-|-2	22-|-3	25-|-4(1	26-|-2(2	8-|-2(4	208-|-26(7
VIII. Stypendya i zapomogi.									
a) Stypen. pobierało uczn.	—	—	2	—	—	—	3	2	7
W łącznej kwocie	—	—	550 K	—	—	—	900 K	502 K	1952 K
b) Zapomogi otrzymało uczn.	—	—	—	—	—	—	2	—	2
W łącznej kwocie	—	—	—	—	—	—	120 K	—	120 K

	Kl. I.		Kl. II.		Kl. III.	Kl. IV.	Kl. V.	Kl. VI	Razem
		hosp.		hosp.					
IX. Frekwencya na przedmioty nadobowiąz.									
a) jęz. angielski	—	—	—	—	11	4	8	5	28
b) rysunki	—	—	—	—	—	—	5	—	5
c) śpiew	12	—	7	—	9	10	13	5	46
X. Uzupełnienie klasyfik. za r. szk. 1915/16.									
Egz. popr. złożyło	2-|-2	—	—	—	—	2-|-1	-|-1	—	4-|- 4
„ „ nie złożyło	-|-1	—	—	—	—	—	—	—	-|- 1
Dopuszczonych po myśli reskr Min. Wyz i Ośw. z dn. 15/VI. 1916, l. 18546 złożyło egzam. . .	1	—	1	—	3	3	—	—	8
Z dopuszczonych przez RSK. do egz. popr. egzamin złożyło	2	—	—	—	—	1	1	—	4
Egz. uzupełniającego nie złożyło	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Więc wynik klasyf. za r. 1915/16 był:									
Do klasy wyższ. było:									
a) chlubnie uzdolnionych	11-|- 4	—	3	—	6	8	1 (2	—	29-|- 4(2
b) uzdolnionych	25-|-10	—	14-|-1	—	19	16-|-3	7-|-1(2	—	81-|-15(2
c) na ogół uzdoln.	1-|- 1	—	—	—	2	—	—	—	3-|- 1
d) nieuzdolnionych	9-|- 1	—	2	—	-|-1	—	1	—	12-|- 2
e) nieklasyfik.	—	—	1	—	—	—	1	—	2
f) hospitantów	—	—	1	—	1	2	—	—	4
Razem .	46-|-16	—	21-|-1	—	28-|-1	26-|-3	10-|-1(4	—	131-|-22(4
XI. Wynik klasyfikacyi z końcem r. szk. 1916/17.									
Do klasy następnej uznano za:									
a) chlubnie uzdolnionych	3	3	8-|-1	4	1	3	5	3	30-|- 1
b) uzdolnionych	40-|-1	4	21	8	16-|-1	15-|-1(1	16-|-1,2	5-|-1(4	125-|- 5(7
c) na ogół uzdolnionych	4-|-1	2	4-|-1	—	—	4	—	—	14-|- 2
d) nie uzdolnionych	7	2	6-|-1	2	2	2	3-|-1	—	24-|- 2
e) do egz. popr. przeznaczono . . .	2-|-1	3	2-|-1	2	1	1	2	—	13-|- 2
f) do egz uzupeł. przeznaczono . . .	—	—	—	—	2	—	—	—	2
g) uczniów nadzwycz. było	-|-3	-|-1	-|-2	-|-2	-|-2	-|-3	—	-|-1	-|-14
Razem .	56-|-6	14-|-1	41-|-6	16-|-2	22-|-3	25-|-4(1	26-|-2 2	8-|-2(4	208-|-26(7

IX. Kronika zakładu.

Z początkiem r. szk. 1916/17 otwarto klasę VI. i oddziały hospitantek klasy I i II; z powodu braku ubikacyi szkolnych udzielano tym trzem klasom naukę po południu.

Rok szkolny rozpoczął się nabożeństwem dn. 4. IX. 1916.

Dn. 27. X. 1916 i dn. 8. VI. 1917 przystąpili uczn. do spowiedzi, a nazajutrz do Komunii św., zaś w dniach od 30. III. do 3. IV. odbyli rekollekcye pod kierunkiem ks. katechety Dra Bytomskiego, poczem przystąpili do św. Sakramentów.

Dn. 9. IX. jako w rocznicę zgonu i 18. XI. jako dniu Imienin śp. Cesarzowej Elżbiety wziął zakład udział w nabożeństwie żałobnem, zaś w dn. 4. X. jako w dniu Imienin Najj. Pana w uroczystem nabożeństwie.

Dn. 30. XI. jako w dzień pogrzebu śp. Cesarza Franciszka Józefa I. po żałobnem nabożeństwie odbył się w zakładzie poranek z wykładem prof. Steca o życiu i czynach zmarłego Monarchy, również w dn. 2. XII. brała szkoła udział w nabożeństwach żałobnych zarządzonych przez Najprzew. Konsystorz.

Dn. 27. IV. jako w dniu Imienin Najj. Pani Cesarzowej Zyty i 9. V. jako w dn. Jej urodzin po uroczystem nabożeństwie zostali uczniowie uwolnieni od nauki szkolnej.

Dn. 10. XI. wziął zakład udział w uroczystości z powodu proklamacyi niepodległości Królestwa Polskiego, urządzonej przez Radę powiat. i Pow. Komit. Nar.; przy tej sposobności wbili uczniowie za kwotę 108 Kor. gwoździe w Tarczę Legionów; w dn. 11. II. obchodził zakład rocznicę powstania styczniowego, w dn. 13. V. Konstytucyi 3 maja.

Dzień 9. XII. był wolny od nauki szkolnej z okazyi zdobycia Bukaresztu przez wojska mocarstw centralnych.

Dn. 27. VI. odbyły wszystkie klasy wycieczki pod nadzorem profesorów.

W dniu 2. i 6. lutego wystawili uczniowie w sali Sokoła przy współudziale i pod kierownictwem profesorów Jasełka, z których dochód ugruntował byt herbaciarni szkolnej; pełny sukces pod każdym względem osiągnął również uroczysty Wieczorek, urządzony w dn. 4. marca przez szkołę ku uczczeniu pamięci Henryka Sienkiewicza.

Dn. 16. V. przeprowadził wizytacyę zakładu JWP. Radca Rządu Stanisław Rzepiński, c. k. Inspektor krajowy, zaś dn. 19. V. lustrował naukę rysunku WP. prof. Ludwik Misky, zawodowy Inspektor nauki rysunku w gal. szk. śr.

Dn. 7. VIII. 1916 objął urzędowanie w Białej nowy Wiceprezydent Rady szk. kraj. JWP. Dr. Fryderyk Zoll.

Dn. 29. VI. 1917 zakończono r. szk. uroczystem nabożeństwem, po którem rozdano uczniom świadectwa.

X. Wykaz książek szkolnych,

których się używać będzie w r. szk. 1917/18.

W kl. I.—VI. używać się będzie tych samych książek, których używano w r. szk. 1916/17 z tem, że w kl. I. dozwolone jest tylko wydanie 7 czwiczeń niemieckich Germana—Petelenza—Gayczaka, w klasie VI czytać się będzie C. Sallustii Crispi Bellum Jugurthinum w wydaniu T. Sołtysika, Lwów 1910, K —·80; nadto uczniowie kl. V—VI winni posiadać I. Kranza, Zbior zadań matemat. Wyd. 2 Kraków 1905, K 3 —.

Klasa VII: K. Szczeklik, Etyka katolicka, Wyd. 5. Kraków 1912, K 2·20; A. Mazanowski, Wypisy polskie na 7 klasę gimn. Kraków 1914, K 4·—; J. Szczepański, Wybor mów Cycerona, Lwow 1913 K 2 60; J. Szczepański, Wybor pism retorycznych, filozoficznych i listow Cycerona, Lwow 1914, K 3·—; St. Rzepiński, Wybór poezyi Wergilego, Wiedeń—Lwów 1912, K 1·60; Samolewicz—Sołtysik, Gramatyka j. łacińskiego cz. II. Lwów 1913, K 2·40; Ippoldt u. Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galiz. Mittelschulen. III. T., VII Klasse, Lwów 1911, Wyd 2. K 4·—; Węckowski—Szarota, La Frace I. Lwow 1910, K 3·50; A. Pawłowski, Geografia dla klas wyższych, Cz. II. K 2·80; W Zakrzewski, Historya powszechna. Cz. III. Wyd. 5. Kraków 1913, K 2 80; A. Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich, Wyd. 4. Kraków 1910, K 2·—; Mihułowicz, Podręcznik arytmetyki dla kl. VII, Lwów 1914, K 2·—; A. Łomnicki, Geometrya dla kl. VI—VII, Lwow 1912, K 3·80; I. Kranz, Logarytny, Wyd. 2. Kraków 1905, K 1·30; I. Kranz, Zbiór zadań matemat. dla kl. wyż. Wyd. 2. Kraków 1905, K 3·50; Kawecki—Tomaszewski, Fizyka dla wyższ klas, Wyd. 5. Kraków 1913, K 3·—; Bruner—Tołłoczko, Chemia ograniczna, Kraków K 3·40.

XI. Bursa.

W r. szk. 1916/17 nie została otwarta.

XII. Spis uczniów.

Nazwiska ujęte w nawias oznaczają uczniów, którzy w ciągu roku wystąpili ze zakładu; druk tłusty oznacza uczniów chlubnie uzdolnionych, cyfra I przy nazwisku oznacza uczniów do klasy następ. uzdolnionych i na ogół uzdolnionych; zaznaczono również skróceniami, którzy uczniowie i z jakiego przedmiotu zostali przeznaczeni do egz. popr. po feryach; znak * odnosi się do uczniów, którzy z powodu służby wojskowej nieprawidłowo odbyli naukę w r. szk. 1916/17.

Klasa I.

1. Augustynek Jan I,
2. Broczkowski Tadeusz I,
3. Bucki Wiktor (popr. z natur.)
4. Cygan Stanisław I,
5. Czopik Władysław I,
6. Datoń Ignacy,
7. Dąsal Stanisław I,
8. Dudek Franciszek,
9. Dyba Edward (hospit.),
10. Feliksik Szymon I,
11. Fleischer Mojżesz I,
12. Gawęda Stefan (popr. z natur.)
13. Gągulski Edward I,
14. Gębka Stefan I.
15. (Greiwer Elimelech wystąp. 1/XI 1916),
16. Grychowski Eugeniusz I,
17. Guja Władysław I,
18. Hubaczek Jerzy I,
19. Hycnar Franciszek I,
20. Karmański Aleksander I,
21. Karmański Włodzimierz I,
22. Kawala Jan I,
23. Kądzior Paweł I,
24. **Kosowski** Ludwik
25. Krawecki Władysław I,
26. Krupka Józef I,
27. Kubica Edmund I,
28. Kupferman Dawid I,
29. Kwinta Edward I,
30. Lichten Abba I,
31. Lieblich Salomon I,
32. Marcinik Bolesław I,
33. Markiewicz Władysław I,
34. Matusik Mieczysław (pryw.) I,
35. Melnyk Włodzimierz,
36. (Mędyk Jan wyst. 28/II 1917),
37. Mędyk Józef I,
38. Moll Franciszek I,
39. **Nowak** Kazimierz,
40. Noworyta Franciszek,
41. Pająk Mieczysław I,
42. Paliwoda Stanisław, hospit.
43. Pazdro Stefan,
44. **Piechowski** Jan,
45. Pilecki Władysław I,
46. Puz Stanisław I,
47. Raczek Roman I,
48. Rassek Eugeniusz I,
49. Rzechuła Władysław I,
50. Scholze Aleksander I,
51. Schwarz Salomon I,
52. Siegel Stanisław I,
53. Sikora Franciszek I,
54. (Sosiński Ludwik wyst. 20/II 1917),
55. Spyra Zygmunt I,
56. Stawarski Kazimierz pryw. (popr. z natur.),
57. Stoszko Józef I,
58. Szczęśniak Maryan I,
59. (Teysler Adam, wystąp. 20/II 1917),
60. Tyczyński Tadeusz I,
61. (Wasserberger Jakób, wystąp. 13/V 1917),

62. Wandmajer Marek, hospit,
63. Witkowicz Roman I,
64. (Wojnowski Antoni. wystąp 4/XII 1916),
65. Woźniak Leon,
66. Zygmunt Stanisław,
67. Żurawska Helena, pryw. I,
68. Żurawski Tadeusz I,

Klasa I. hospitantek.

1. Fristerówna Alicya,
2. **Hawliczkówna** Stanisława,
3. Karmańska Wanda, (popr. z geogr.),
4. Krawecka Marya I,
5. Kunzówna Stanisława (popr z geogr),
6. **Lisikiewiczówna** Anna,
7. Macielińska Olga,
8. Mąsierska Wanda (popr. z geogr),
9. Ochnyczówna Helena (ucz. nadzwycz),
10. Richterówna Augusta I,
11. Rosenberg Zofia I,
12. Siwińska Marya I,
13. Spissówna Wanda I,
14. **Wolfówna** Sara,
15. Zastawnikówna Karolina I.

Klasa II.

1. Banasik Wacław Julian I.
2. Bernacik Stanisław I,
3. (Borzejowski Artur Stefan Józef wyst. 1/XII 1916),
4. Böhm Adolf Mieczysław I,
5. Bronikowski Władysław I,
6. Brożyna Wacław Jan I,
7. **Bzowski** Leon,
8. (Czapor Tadeusz Wojciech Juliusz wyst. 28/IV 1917),
9. Dreziński Lesław Aleksander I,
10. **Drucker** Leopold,
11. Dworniczek Czesław I.
12. **Gładysek** Stefan,
13. Grzyb Stefan I,
14. Hermanówna Józefa (pryw. popr. z natur.),
15. Jeleń Józef I,
16. (Jewak Władysław wyst. 10/I, 1917),
17. Karasiński Antoni Adam Józef,
18. Kien Henryk Paweł I,
19. Kieres Andrzej Mikołaj,
20. (Klein Jozua wyst. 31/I 1917),
21. **Kluka** Józef Jan,
22. Korycik Jakób I,
23. Kościelniak Jan,
24. Kühnreich Izaak I,
25. Leiblerówna Franciszka (pryw)
26. Leibler Maks I,
27. Litwinowicz Kazimierz Czesław,
28. (Markiewicz Stanisław Andrzej wyst. 25/X 1916),
29. Mateja Tadeusz Józef I,
30. Mirecki Bronisław Józef hosp,
31. Niemczyk Franciszek I,
32. Nowakowski Stefan Leon I,
33. Pająk Edward Franciszek I,
34. (Pyzio Andrzej Czesław wyst. 7/XII 1916).
35. Raba Leon Kazimierz,
36. Raczek Stanisław I,
37. Rogoziński Stefan Józef hosp.
38. Rypeść Kazimierz Stanisław I,
39. **Rzepka** Stanisław,
40. Sachs Salomon (popr. z nat.),
41. Sędzielowski Emil I,

42. Stoczek Stanisław Floryan I,
43. Sudrzyk Bolesław Wiktor,
44. Szyndler Mieczysław I,
45. **Tyszowiecki** Jerzy Stefan (pryw.)
46. Waga Tadeusz Aleksander I,
47. Weber Ludwik (pryw.) I,
48. **Werner** Juda,
49. Wildstein Abraham (popr. z natur.),
50. Witkowski Ludwik I,
51. **Zacher** Edward,
52. **Zaczyński** Jan,
53. Zieliński Józef Antoni I,

Klasa II. hospitantek.

1. Broczkowska Janina Cecylia (nadzwycz.)
2. **Druckerówna** Stefania,
3. Dworakowna Zofia Marya Emilia (nadzwycz.)
4. **Giżejewska** Irena Stefania,
5. Göblówna Jadwiga I,
6. **Grzelewska** Janina Anna,
7. **Juszczakiewiczówna** Marya Józefa,
8. **Kieszkówna** Julia Balbina,
9. Kleinówna Hanna I,
10. Kleinówna Lea I,
11. Kunzówna Marya Helena I,
12. Neiderówna Róża Marya,
13. Niedzielska Natalia Aniela,
14. Olszowska Aniela Jozefa I,
15. Partykówna Zofia I,
16. Richterówna Eleonora (popr. z geogr.),
17. Teclówna Henryka Anna (popr. z natur.),
18. Wolfówna Szyfra Salomea I.

Klasa III.

1. Blonder Henryk I,
2. Bogucki Kazimierz,
3. Brożek Władysław I,
4. Chwirut Włodzimierz I,
5. Chwirutówna Janina (pryw) I,
6. Dąbek Józef I,
7. Dorman Edward I,
8. Gajkowski Kazimierz I,
9. Jarmułowicz—Łoziński Adam Tadeusz (hospit.),
10. Jastrzębski Wiktor (popr. z fizyki),
11. Kieszek Józef I,
12. (Klein Chaskel wystąp. 20/II 1917),
13. Kutek Józef I,
14. Łączka Tadeusz,
15. **Leisten** Izaak,
16. Macieliński Włodzimierz I,
17. Mąsiorski Maryan I.
18. Miiecki Bronisław (hosp.)
19. Nowakowski Eugeniusz I
20. Pitułko Leon Jan I
21. Scherautz Aleksander Maryan I
22. Schmidt Lucyan I.
23. Stuglik Tadeusz (nieklasyfik.)
24. Stuglik Zdzisław (nieklasyfik.)
25. Szopa Tomasz I.
26. Zając Emil I.

Klasa IV.

1. Berner Tadeusz I.
2. (Darasz Bolesław wyst. 12/I 1917),
3. Dyba Ludwik I,
4. (Germata Narcyz* 10/III 1917),
5. Głuch Edward,
6. Hawliczek Kazimierz I,
7. Jasiński Antoni I,
8. (Kalkstein Stanisław wyst. 1/II 1917),
9. Kieszek Henryk I,
10. Klugerówna Mina (hosp.),
11. Kosowski Mieczysław I,
12. Krawecki Jan I,
13. **Kuśnierczyk** Jan,
14. **Langier** Franciszek,
15. Leibler Henryk I,
16. Oczkowski Maryan I,
17. Rodziński Eugeniusz I,
18. Rudolphi Karol I,
19. Schmelz Artur,
20. Scholter Henryk I,
21. Skracha Jerzy (pryw.) I,
22. **Siuda** Ludwik,
23. Stanko Józef I,
24. Stielówna Hanna (hosp.),
25. Starkiewiczówna Felicya (hosp)
26. Sutkowski Stanisław I,
27. Szafran Maksym. I,
28. Szczęśniak Edward I,
29. Szopa Stanisław I,
30. Trytko Zygmunt I,
31. Urbach Bernard I,
32. Winiarski Jan (nadzw.),
33. Wronka Zbigniew (popr. z hist.).

Klasa V.

1. **Adryan** Józef Jan,
2. Blonder Ignacy,
3. Bobek Józef I,
4. Bromberger Jakób*(służ. wojs. od 10/III 1917) I,
5. Cygan Jan, I,
6. Dęsół Antoni I,
7. Durst Hirsch,
8. Glahs Juda Henoch, (popr. z jęz. polsk.),
9. Kantor Edward Antoni (pryw)
10. (Karmański Piotr Jerzy wyst. 14/III 1917),
11. Kien Hubert Stefan I,
12. Kluger Chaskel* (służ wojsk. od 12. II 1917) I,
13. Kochanek Edward Ignacy I,
14. (Kostmanowicz Stanisław Kostka wyst. 14/X 1916),
15. Kot Stefan Antoni,
16. Kunzówna Walerya Marya (pryw.) I,
17. Malara Stefan Józef I,
18. Matusik Władysław I,
19. Mąsiorski Eugeniusz Tomasz I
20. **Moll** Stanisław,
21. Panek Józef Adolf I,
22. **Pers** Piotr,
23. Piekarski Franciszek Marek I,
24. (Rauchman Bruno wyst. 28/III 1917),
25. **Rosenberg** Józef,
26. Różycki Władysław Aleksander (popr. z geogr.),
27. Serwoński Stanisław Antoni I,
28. Szlachcic Jan I,
29. Tecl Edward Teofil I,
30. Tobiczyk Włodzimierz I,
31. Tschöp Ferdynand I,

32. (Winiarski Stanisław nadwycz. wyst. 4/VI 1917),
33 Wysocki Franciszek Karol I,
34. **Znański** Józef Wincenty.

Klasa VI.

1. Bytomski Bolesław I,
2. Grzelewski Tadeusz I,
3. Klein Salomon I,
4. Kościelniak Józef*(skł. egz.) I,
5. Kula Stefan* (wcześn św.) I,
6. Lichoniewicz Stanisław* (skł. egzam.) I,
7. **Oczkowski** Mieczysław,
8. Pfeffer Julian I,
9. **Punicki** Stanisław,
10 Spyra Władysław*(skł. egz.) I,
11. Stanik Julian I,
12. Starkiewiczówna Marya (hosp)
13. **Tschöp** Ryszard,
14. Zegartowski Stanisław pryw. I

XIII. Ogłoszenie.

Wpisy uczniów i egzamina wstępne do klasy I. na rok 1917/18 odbędą sie po feryach dnia 31. sierpnia o godz. 8. rano.

Wpisy uczniów do klas II—VII, oraz repetentow do klasy I. odbywać się będą dnia 1, 2 i 3. września.

Uczniowie zgłaszający się do egzaminu wstępnego do klasy I. mają przybyć do wpisu w towarzystwie rodzicow lub opiekunów i przedłożyć: metrykę urodzenia na dowód, że ukończyli 10 r. życia lub go ukończą przed 1. stycznia 1918, świadectwo szkolne za ostatnie półrocze klasy IV. szk. ludowej, jeżeli pobierali naukę w szkołach publicznych i świadectwo powtórnego szczepienia ospy odbytego najpoźniej w roku poprzedzającym wstąpienie do gimnazyum.

Każdy uczeń ma złożyć przy wpisie 5 K na środki naukowe i 40 hal. na przybory piśmienne.

Egzamina poprawcze i uzupełniające i egzamina wstępne do kl. II—VII odbędą się w dniu 3. września od godziny 9-tej rano. Taksa egzaminu wstępnego wynosi 24 K, egzaminu prywatnego za cały rok 48 K. Egzamin prywatny składa się z reguły przed wakacyami i przed końcem I półrocza, egz. wstępny z początkiem r. szk

Od 1. września otwartą zostanie klasa VII.

Rok szkolny 1917/18 rozpocznie się uroczystem nabożeństwem dnia 3. września o godz. 8-mej rano; dnia 4 września rozpoczną się lekcye szkolne.

Dr. W. KRAJEWSKI
Kierownik.

ROZKŁAD GODZIN

według planu nauki dla gimnazyów realnych galic

PRZEDMIOT	KLASA						
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
Nauka religii	2	2	2	2	2	2	2
Język polski	3	4	3	3	3	3	3
„ łaciński	6	6	6	6	6	5	5
„ niemiecki . . .	5	4	4	4	4	4	4
„ francuski	—	—	—	3	3	3	3
Historya	2	2	2	2	3	3	4
Geografia	2	2	2	2	1	1	1
Matematyka	3	3	3	3	3	3	3
Geometrya wykreślna .	—	—	—	—	2	2	—
Nauki przyrodnicze . .	2	2	—		3	3	1
Chemia	—	—	—	3	—	2	2
Fizyka	—	—	2		—	—	3
Rysunki	2	3	3	2	—	—	—
Kaligrafia	1	—	—	—	—	—	—
Gimnastyka i zabawy .	2	2	2	2	2	2	2
Razem .	30	30	29	32	32	33	33